

Regule notabiles

reperies vt panthus melampus
Inuenies aliqua grecoꝝ gomina longa
¶ Finita Tercia parte Alexandri
Sequitur Quarta pars

**Incipit q̄s
 ta pars**

.i. accentuationes diuerfas post hoc

**Centus varias decet hinc distin
 diuudere .i. regulas
 quere normas**

**¶ Incipit accētus metricus antiquus siue mo
 dernus magistri Alexandri (metricus) dico ad dif
 ferētiā accentus prosaici (antiquus siue modernus) dico. qz de vtroqz
 tractat. et p̄mo de moderno. secūdo de antiquo. ibi Accētus normas
 Et dicit p̄mo (decet) nos (distinguere). i. distinguēdo declarare (var
 as normas accētus). i. diuerfas regulas (hinc). i. post p̄dicta.**

.i. depressus

.i. medio mō se habēs .i. eleuatus

**De accētū
 modernoz**

Est grauis accētus. est et moderat⁹. acutus

supple accētum

tenuerunt. i. antiquoz

Et circumflexum multi tenuere priorum

**¶ Dicit qz triplex est accētus. scz grauis moderat⁹ et acutus (Et mul
 ti priorum) id est antiquoz tenuerūt (circumflexum) accētum.**

Grauis

Accētus ē certa lex. i. regula ad eles

Moderatus

uādā vel depmēdā syllabā vnius

Accentū ali⁹

Acutus

cauissqz p̄nicile oīs. Et hz fieri ca

Circūflexus

ter in dōne. particulant in oīsne

sp. accentus

.i. descendit

.i. non ascendit

Hic grauis est qui depm̄it. nec tēdit in altum

inchoabitur

sp. eleuatur

sp. accentus

Ut grauis incipiet. sed i altum tendit acutus

pro et .i. medio modo se hz inter acutum z grauē sp. accētus

Atqz grauis mediū et acuti fit moderatus

Est circūflexus grauis in p̄mo: sed in altum

extenditur

sp. accentum terminatur

sp. modernoz

Tollitur. inqz grauē recidit. sed cessit ab vsu

**Hic declarat spēs accēt⁹ dicēs (qz quis accēt⁹ ē ille qz depm̄it. nec tēdit
 in altū). i. qdā dep̄ssidē p̄ḡrat. Acut⁹ ē ille qz incipit vt quis. hz tēdit i al
 tū (Moderat⁹) p̄o ē qui hz mediā morā quis z acuti Circūflex⁹ p̄o i
 cit vt grauis z postea tollitur i altum. z iterum recidit in grauē. sed
 cessit ab vsu modernozum.**

De impedimētis accētus

sp. syllabis sp. syllabis .i. nunc apud modernos
In p̄ mis medijsq; modo regim? moderato
dictiones .i. vltima syllaba

Voces accētū finis regitur sub acuto

¶ Dicit q̄ moderat? accētus habet fieri (modo). i. apud modernos i primis z medijs syllabis. Et appellat̄ media syllaba quecūq; est iter p̄ mam z vltimam. Accētus p̄o acutus habet fieri in vltimis syllabis tñ Grauis vero accētus potest esse in quacūq; syllaba

sp. accentum vltima syllaba tenet
Accētum: per quem regit: vox vltima seruat

sp. accētum magis p̄rie sp. syllaba
Nūc hunc iunctaz p̄ius tenet vna duaz

sp. accentum sp. syllaba scz moderato z acuto
Datq; grauem iure. quecūq; carebit vtroq;

sp. accētus sp. syllaba scz moderato z acuto
Hos solos vsu debes seruare moderno

¶ Hic auctor probat q̄ nos non habem? nisi accētum grauem acutū et moderatum. Et d̄r q̄ vltima vox. id est vltima syllaba. seruat accētum moderatum vel acutum. Et quecūq; syllaba caret vtroq;. id est moderato z acuto accētū dabit grauem accētum Et sic p̄tz q̄ nos non habem? nisi tres accentus. ideo dicit (Hos solos zc)

.i. dictio vnus syllabe facit

Accētum tibi vox monosyllaba reddit acutum

sp. monosyllabe dictiones

Sunt quedā quib? est grauis accētus q̄si uull?.

.i. cōiunctiones

.i. prepositiones

Ut cōiunctiue voces et prepositiue

¶ Causa hui? est propter enclisim. quam habent cōiunctiones super accentum precedētem. p̄ter casuale cui deseruiūt prepositiōes. **¶** Hic specialiter distinguit accētum dictionū in quib? est. et hoc facit vsq; ad illam partem (Accentus normas) Et primo in dictionib? monosyllabis. Et dicit q̄ ipse monosyllabe dictiones proferuntur acuto accentu vt dos z flos. Deinde dicit q̄ sunt quedam monosyllabe dictiones q̄ bus est grauis accentus quasi null? id est non omnino grauis. vt sunt cōiunctiones z prepositiones monosyllabe

.i. dictio hñs tñ duas syllabas tenet

Dictio cui: tñ duplex est sp̄lla: seruat

sp. syllabam .i. siue sit longa siue breuis

Accētum supra primā. fit longa breuisq;

Regule notabiles

Dicit q̄ dicitio duarū syllabarum tm̄ seruat accētum supra primā syl-
labam. siue sit ipsa longa vt ples. siue breuis. vt honoz. Si lōga causa
est. qz syllaba longa tener duo tpa. Si breuis hoc fit ppter euphoniā.
siue ad drām dictionū interrogatiuarū que in fine acūtur

**Hic agit de
impedimē-
tis accētus**

illa cōiunctio illa p̄positio sicut illa p̄positio. i. simul
Ergo pro causa. circum. puta. pone vel vna
i. cum sint pres indeclinabiles sp. syllabas

Non declinata super extremas acūtur

aliter i. dntia dictionum
Sic als acuis. facit hoc distantia vocum
vt eo illo isto deriuas

De p̄nomib? aduerbia: q̄ facis: addas

illa dicitio i. duarū syllabarum

Huius acūendo sonat si fiat syllaba bina

Dicit q̄ ergo quicqz ponit pro causa. vt in **Quidio**. Illi ergo vniuim?
et circū p̄po (puta). i. sicut (pone) p̄. i. ppe (vna). i. sicut (als). i. alit l' i alio
loco (nō declinata). i. cū sint pres indeclinabiles acūit sup extremas syl-
labas. Causam subdit dices (facit hoc distantia vocū) q̄ si dicit q̄ acū-
tur in fine ad drām ipsarū dictionū qm̄ aliud fecant ergo sez p̄iunctiois
circa nominis a circus. puta et pone verborū. vna nomis. z alias nomi-
nis. qz tunc acūtur in primis syllabis. Deinde dicit q̄ aduerbia a pro
nominib? deriuata similiter acūtur in fine. vt hic illic istic. Huius etiaz
acūtur si per diēresim duarū syllabarū efficiat.

hoc p̄nomen hoc nomen vt ij dij

ij profers et dij debet tamen ij dupla scribi

Dicit q̄ hoc p̄nomen ij et hoc nomē dij debent p̄ferri per simplex i
et debent scribi per duplex ij

i. ois dicitio barbarica et greca i. fm̄ latinam declinationē

Omnis barbarica vox nō declinata latine

sp. syllabam tenebit

Accentum sup extremā seruabit acutum

i. qm̄ declinantur sedm̄ latinam declinationem

Nostra sed accētum dat declinatio nostrā

Nota q̄ dictionum alie sunt barbare. alie grece. alie latine. De bar-
baris z grecis dicit q̄ acūtur in illis casibus in quibus non sequitur
latinam declinationem. Causa est vt notetur differentia inter ipsas et
latinas. Si vero ad nostram declinationem reducantur tunc faciunt
accentum nostrum scilicet in primā syllaba. et hoc est quod dicit (Nos-
tra sed accentum zc)

De impedimentis accentus

.i. cōiunctio enclitica

.i. syllaba

Attrahit enclitica vox accētum sibi vocis

.i. p̄cedētis supple accentū. i. vltima syllaba. tener

P̄missa .i. eum finalis syllaba seruat

Dicit q̄ vox enclitica vt q̄. ve. ne attrahit sibi accētum vocis p̄missa id est p̄cedētis syllabe. qui quidem accētus debebat cadere sup̄ primāz syllabam d̄cōnis sequētis. et p̄pter encliticam vocem cadit sup̄ finalē syllabam. vt cum d̄r putasne. Habet enī enclitica fieri in partibz indecl̄nabilibus. et quia cōiunctio est magis indeclinabilis q̄ alie partes orationis. ideo per ipsam tantum fit enclitica

d̄cōnis syncopate

teuer

Accentum vocis concise. littera seruat

retineret sp̄. accentum dictio

Que serualet eum. si vox p̄fecta maneret

sp̄. littera

.i. generalis n̄ orna

Que sibi si desit. huic publica regula seruit

sp̄. iam dicta locum dabit

Regula vocali cedit tamē ipsa sequenti

Costrue (lra) sc̄z vocalis (voci). i. d̄cōnis (cōcise). i. syncopate (seruat eum) sc̄z accētum quem (serualet si vox). i. dictio (maneret p̄fecta). i. in regra. z hoc est v̄z si vocalis maneat in d̄cōne. q̄d̄ p̄tz in ista d̄cōne de um p̄ deoz. letus. p̄ letatus. tūc illa dictio subiacet regule cōmuni. vt ī n̄ur iste vsus (Que sibi si desit) Dicit vlt̄er⁹ q̄ regula ipsa q̄ dicta ē su per⁹ (cedet). i. locū dabit cōmuni (vocali sequenti). i. dum vocalis sequatur vocalem d̄cōnis syncopate. Hoc p̄tz in hac d̄cōne audijt. P̄mo eī dicebam⁹ audiuit. z cadebat accētus supra illā syllabā di. z licet i mane at in d̄cōne syncopata. tñ supra ipsam nō cadit accētus p̄cedentis syllabe. Et hoc iō est. quia vocalis sc̄z i sequitur

tener. i. dictio plurimū syllabaz sp̄. syllabam

Accentum seruat polysyllaba vox sup̄ illam

sp̄. syllaba p̄cedit sp̄. syllabā p̄ducta sp̄. syllaba

Que p̄reit extremā. si lōga fit hec aliter non

correpta manet

.i. sup̄ antepositam syllabam

Si breuis ē sedet accētus sup̄ ante locatam

pro vel sp̄. syllabba correpta

sp̄. accentum

Siue fit illa breuis. seu lōga. tamē tenet illum

Datis duabz regulis. sc̄z de monosyllabis z dissyllabis d̄cōnibz. n̄ic iurēdit de polysyllabis. Dicit ergo si penultima d̄cōnis polysyllabe fuerit longa accētus p̄cedētis syllabe cadit sup̄ illam. vt matitas Si p̄o fuerit breuis cadit accētus sup̄ antepenultimā syllabā. vt bonitas siue

Regule notabiles

illa antepenultima fuerit breuis vt bonitas. siue lōga. vt sanitas. cū
net illum. scz accentū. et hoc sup ante penultimā syllabam.

tenet sp. suis hoc p̄bū hoc p̄bū

Accentū seruat cum cōpositis facit et sit

pro qñ vt malefacio tenet

Dum vox cōposita vocalem seruat eandem

Hic auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicens. q̄ facio z fio cum
suis p̄positis eādē vocalē retinētibz seruant accentū simplicis dēōnis
vt benefacio calefacio. Si vocalis muret subiacēt regule p̄i vt inficio.

hoc aduerbiū vt aliqñ .i. breuiter profertur

Quādo cōpositū festinat et inde: licet sint

producta locabis yrdeintus vt delōge. hoc aduerbiū

Longa: simul pones intrus longeqz deinceps

His ossum iunges. sic dicas forte seorsum

Dicit q̄ (qñ p̄positū) vt si qñ (et inde) vt deinde (intrus) vt deinde (lō
ge) vt delōge. et deinceps licet sint lōga in penultima syllaba. tū habēt
accētum p̄dominantē in antepenultima syllaba. z hoc ideo ne videan
tur esse due dēōnes. Deinde d̄r (His ossum iungas). i. cōposita ab osū
vt deorsum. Et alij habēt sic (Utiqz deniqz pones) In his em̄ cadit ac
cētus sup antepenultimā dictionē scdm P̄sicianum
illam dictionē morando illam dēōnem

Pleraqz p̄ferre cunctando vel vtraqz disce

Dicit tu disce. p̄ferre pleraqz l'vtraqz cūctādo. i. morādo sup pe. syllam

Barbarus el acuit. obliquis regula seruit

Dicit q̄ noīa barbara i el remiata in nō hnt accentū acutū in vltia
syllā. vt michael gabriel israel. z sic excipiūtur a reglā. sz in obliquis ha
bent accētum sup penultimam syllabam p̄ regulam superius datam. z
sic seruāt nostrum accētum. (Lōstrue barbarus). i. nomen barbarum
(acuit el) sz regula de accētū (seruit obliqz) qz nō accētū p̄ferunt
.i. p̄dicte exceptiones medum variane

Hec excepta solent vsum mutare legēdi

Hunc etiam mutat lector si questio fiat

Autor excusat se dicens q̄ (hec excepta). i. p̄dicte exceptiones (solēt mu
tare vsum legēdi (Quidā tamē p̄hypallagē legūt dices (vsum legēdi
solēt mutare hec excepta) p̄dicta. Deinde d̄r q̄ (lector morat hunc) scz
vsum legēdi (si questio). i. interrogatio (fiat) qz tūc dēōnes in fine acu
untur. scz qñ interrogatiue ponūtur. q̄ alias forte deberēt grauari

sp. noīa proferre

Greca per accētum debes formare latinum

De accētū antiquoz

¶ Nunc dicit q̄ nomina greca debent proferri scđm accentum latinū: et hoc intellige quādo reducūtur ad declinationem latinam aliter nō: vt pz̄ in hoc nomine helena greco ⁊ latino

regulas   modus antiquoz

Crētus normas legitur posuisse vetustas.

sp. normas tenendas

Nō tamē has credo seruādas tempore nostro

¶ Auro: super? dicit de accentu modernoz. nūc dicit de accētū antiq̄ quoz qui tā non ē seruādas tpe nostro. S; de ipso ponit vetēz regulas. vt si reperiam? libros veteres eos p̄nāciare sciam?

.i. naturaliter   dicitio vnius syllabe

Si fit natura monosyllaba dicitio curra

Circūflectatur. sed si breuis est acuiatur

¶ Dicit q̄ si dicitio monosyllaba naturaliter producat. vt dos ⁊ flos tunc p̄fert accentu circūflecto. ⁊ si breuietur naturaliter tūc proferat ac̄centu acuto. vt p̄ ar far quis dux crux

sp. syllabam

sp. aliqua

Si teneat primā dissyllaba dicitio longam

supple syllaba

.i. antiquoz. p̄cepta

Sitq; suprema breuis vetēz si iusta sequaris

.i. p̄ma syllaba   sp. syllabis

Circūflectat̄ prior. in reliquis acuiatur

¶ Dicit q̄ si dicitio dissyllaba primā pducat ⁊ vltimā corripiat. fm̄ antiq̄ q̄s p̄ma circūflectat ⁊ alia acuto accētū p̄ferat. vt mittat legat mādas. renebit regulam dicitio duarū syllabarum

Seruabit legem polysylla dicitio talem

breuis   sp. syllaba

precedit

Si fit correpta penultima. q̄ p̄cit illi

siue

longa

siue

.i. acuto accentu p̄ferēda

Seu fit p̄ducta seu non. tamē est acuienda

sp. syllaba correpta

sp. syllaba p̄ducta

Si fit suprema breuis. et penultima lōga

.i. naturaliter

sp. penultima syllaba

Fiat natura. fit circūflectus in illa

¶ Dicit q̄ q̄n̄ dēo polysylla corripit penultimā tūc illa syllā (q̄ p̄it illi penultie sylle) ē acuiēda. i. acuto accētū p̄ferēda siue sit p̄ducta vt ama bul siue nō vt legibil. Deinde d̄t q̄ si sup̄ma. vltia syllā sit breuis. ⁊ penultima lōga naturalit̄ tūc accētū circūflect? fit i. illa syllā. vt bōnat bōnādo?

De accētū antiquoz.

Regule notabiles

hoc aduerbium

.i. similes deones

Illic in fine circūflectes sociosqz

Dicit auctor tu circūflectes in fine hoc aduerbiū illic et socios suos. i. similia aduerbia. vt illuc istuc illac istac illo etc. Hoc ē oia aduerbia descendētia a pnomīnibz habēt accētum circumflexum in vltia syllaba

Vltima pducta tibi fit ac anteluprema

sp. syllabam

hoc nomen

Ante supream acue. sic testificat athene

Dicit auctor q si vltima et anteluprema .i. penultima syllaba sit pducta debet ante suprema proferri acuto accentu. vt athene
longam positio facit penultimam syllabā

Sed si pductā positura dat antelupream

sp. penultima acute

correpta sp. syllaba producta

Hec acuendo sonat. breuis vltima lōgave fiat

Dicit auctor q si penultima syllaba pducta p positionē. nūc ipsa sonat acue do. i. acuto accētū pferē siue vltima sit breuis vt amādō. siue sit lōga vt .i. non oīno .i. regulas p̄suetudo (amādōs)

Noster nō penit? has normas appbat vs?

Dicit penit? p̄ accētum circūflexum q̄ moderni nō vtrū? Quasi dicat q̄ he regule de accētibz antiqz apud modernos nō approbant
vt daniel .i. syncopata talis figura

Barbara. concisa vox. vsus. et enclēsis. ista

destruit aliquando .i. ppter differētiā vocabulorum

Quassant interdū. facit hoc distātia vocum

Hic assignat quedā impedimēta q̄ interdum (quassant). i. destruit regulas de accētibz modernoz et antiquoz. Et dicit (vox). i. dicitio barbara. vt daniel emaus. vel (concisa). i. syncopata vt celicolum p celicolaz (vsus) scz loquēdi. vt de longe vt helena media. pducta. licet corripit de beat (et enclēsis). i. endetica p̄iunctio. vt dixitqz quecūqz (ista quassant interdū) scz que dixim? Et causa est. qz facit hoc distātia vocum. i. h̄ fit p̄pter differētiā vocabulorum. Enclēsis est que attrahit accentum de vna syllaba in aliam. vt superius dictum est

tribus modis

**De modis
pauſandi**

p Ausat tripliciter lector. distinctio plena

pro qz

distinctio

Namqz. fit. et media. fit subdistinctio terna

Hic auctor determinat de accentu prout est particulariter in oratione Et dicit sic (lector) ille qui legit (pauſat). i. accentū facit tripl̄. Q. d. qz tres sunt pauſe i mō loquēdi. scz distinctio plena. distinctio media. et subdistinctio

De modis pauſandi

Si ſuſpenſiua fiat conſtructio. quando

Pauſat. tunc media poteſt diſtinctio dici

Si fit perfecta conſtructio. ſed tamen addi

Couenit. ut plena ſententia poſſit haberi

Si lector pauſet. ibi ſubdiſtinctio fiet

Completo ſenſu fiet diſtinctio plena

Hec eſt periodus mutato nomine dicta

Hic declarat autor illas pauſas ſupradictas. Et dicit ſi conſtructio ſtat ſuſpenſiue q̄i lector pauſat ibi. tunc talis pauſa d̄r media diſtinctio et figurat ſuſtinēdo vocem donec pfectio p̄ſtructionis inueniat. Deinde dicit q̄ ſi p̄ſtructio ſit pfecta. ita tamē q̄ aliq̄d addi cōueniat vt ſententia poſſit haberi plene ſi lector tunc pauſat talis pauſa debet dici ſubdiſtinctio. Præterea d̄r q̄ cōpleto verſu vel ſenſu. i. cōpleta ſinia tunc fit pauſa q̄ dicit plena diſtinctio q̄ etiam alio noīe d̄r periodus. Et hoc eſt quod d̄r (Hec eſt periodus ꝛc) Dictay trium pauſay patēt exempla in hac periodo. Si q̄o agis. Ecce media diſtinctio que alio noīe d̄r conua prudēter agas. Ecce ſubdiſtinctio q̄ alio noīe dicitur colon. ꝛ respice finem. Ecce plena diſtinctio que alio noīe dicitur periodus

Eſt metrum media diſtinctio. ſinis habetur

Verſus periodus. eſt ſubdiſtinctio punctus

Hic docet mutare nomia dictay pauſarum. Et d̄r q̄ media diſtinctio d̄r eſſe metrum. ꝛ intellige lēdm grecos (ſinis ꝛ ſus) id eſt conſtructionis totius (habet periodus) Et d̄r periodus a peri q̄d eſt circum. ꝛ oō cantus quaſi circularis cantus. q̄ ſicut in circulo eſt pfectio rotunditatis. ita iſta periodus habet locum in fine perfectay cōſtructionum. Subdiſtinctio dicit alio noīe punctus taliter figuratus

multotiens .i. e. cōuerſo

Pro puncto ſepe metras. ſꝫ nō retruerte

Suſtentās pauſas. ſi bis metrare recuſes

Hic oſtēdit quō vna pauſa ponit ꝫ alia. Dicit enī. tu (metras). i. ſas metꝫ ſeu mediam diſtinctionē (ſepe pro puncto). i. ꝫ ſubdiſtinctionē Pro puncto enī eleuato ꝫ legēs facere punctū deꝫſum. vt hic. **Da-** nus habēt ꝫ nō palpabūt. pedes hñt ꝫ nō ambulabūt nō clamabūt in

Regule notabiles

gutturis suo. In qualibet istarū orōnum est pfecta orō. sed tū erigat alis
quid addi. z sic in quilibet est punctus eleuatus. i. subdistinctio. Sz si vis fa
cere punctū depressum. i. mediā distinctionē. p puncto eleuato. i. p sub
distinctioē. ne eadē paulatio pluries repetita fastidiū generet. potes fa
cere q dicas. *Vanus hinc z non palpabit. pedes hinc z non ambulabit.*
nō clamabit in gutture suo. Sed dicit q non sit ecouerso. vt p metro si
at punctus. non em debem ponere punctū eleuatum p puncto depisso
Et rō huius est. qz minoris ē supplere vices maioris z nō ecouerso. De
dia em distinctio cū fiat in pstructione suspensiuā minor est qz subdistin
ctio q fit in orōne pfecta (Sustētās pauses zc) Dicit q in vsu si te p
get facē plura metra. i. medias subdistinctioēs vel legē puncta depissa
potes legē vocē tuā aliquātulum sustinēdo. vt cum dicit rege veniente ad
ecciam. deum hinc pte oculi. orare p pctoribz. exaudita est orō ei⁹. z p fuit
illi. In quilibet paulationū istarū esset metz si velles. sz si recules illud po
tes legē nec depinēdo vocē nec eleuādo. sz eq̄lter sustinēdo. Totum
istud pte in legēdis eplis z euāgelis z alijs s̄monibz. Itē periodus non
inuenit nisi semel in quilibet vsu. z ppter h non ē in eodē vsu ipsi⁹ repeti
tio. ppter qd nō oportet aliqd repiti ppter periodū qd suppleat vices
ei⁹. Itē s̄m alios punctū est signū segregās intellectū z spm recitatis p
latois. Et ē duplex scz essentialis z accidentalis. Essentialis pūctus ē qui
sp̄ quacūqz ponit orōne in fine. Sūt aut puncti essentialis qnqz. scz
sp̄ cū? z ē simplex s̄gula q̄ solet quietis grā poni anteqz sensus alius
clausule habeat. vt mors. Seminus pūctus est q̄ vtimur vbi clausula
maiorē quandā quietē hz z tū sp̄ est sensus imp̄fectus. vt mortuusqz. Co
ma est cū planus pūctus in supiori pte lineę positus est vel i inferiori cū s̄
gula superius posita eleuata q̄ vtimur. vbi sensus nō est expleto nume
ro cōclusus. vt mors obitusqz terribilis ē his. Colon ē pūctus planus in
inferiori pte lineę positus quo vtimur vbi sensus toto corpore abitur. vt
mors obitusqz terribilis est his. qz cum vita oia extinguitur. Periodus
est pūctus planus cum s̄gula inferius circumflecta q̄ vtimur in fine clausule
le. vt mors obitusqz terribilis ē his. qz cum vita oia extinguitur. non
his qz laus emou non p̄. Accidentalē pūctus ē qui nō semper et aliq̄
accidēte in orōne ponit. Sunt aut puncti accidentales q̄nto scz iustro
gatius? z est q̄ interrogatiōne feat. vt s̄ vos q̄ tandē. Exclamatiuus seu
admiratiuus est q̄ admirationē cum exclamatiōe feat. vt tāte ne animis
celestibus ire. Semipūctus ē virgula q̄ in fine lineę ponit cum dictio im
perfecta ē cui⁹ ps in sequentē lineā trāsit. vt qm parētheis ē in p̄sita
orōi linea duplici signa discole. vt nāqz (fateor e n) dū me galathea tēbaq

Capitulū duodecimū et vltimū

multis speciebus parata

Viribus est mēbris distincta figura loq̄le

scz membra figure locutionis

Hec sunt schema. tropus. metaplasma. rursus eaz

De modo paulandi

Qualibet in species prias distinguere debes

Alexander p̄ter in h̄ ultimo caplo int̄d̄it determinare de figuris locutionis. Et p̄mo diuidit eas i generali. sc̄do in sp̄c̄ali. sc̄c̄da ibi (Qualibet in sp̄c̄s) Ad p̄mā p̄tem sic d̄t (figura loq̄le). i. figura locutionis (est distincta). i. diuisa (plurib; membris) Quali dicat q̄ figure locutionis sunt multiplices (sunt schema tropus z metaplas̄m) Deinde subdiuidit figurā locutionis dicēs (rursus debes distinguere qualibet eaz in p̄ prias species (vt patebit in sequentibus

Sunt species alie scripto vel voce figure

Hec sunt exēpla pleonasm̄ acyologia
enam sunt figure taliter dicte

Et cacosyntheton. et eclipsis tantologia

Amphibologia. rapinosis. macrologia

Prisilogia. cacephaton. alleotheta

Nota q̄ triplex ē figura sc̄z d̄cōnis locutionis z p̄structionis. De figuris p̄structionis hic p̄ncipal̄ nō int̄d̄it. s; de figuris locutionis z d̄cōnis Et sc̄c̄dū q̄ figura d̄cōnis fit i d̄cōne. vt audijt. p̄ audiuit Figura locutionis fit in mō loquēdi. vt fistula p̄stauit buccas. i. buce p̄stauerūt fistulā. Figura p̄structionis fit in mō p̄struēdi. vt ego z tu legim̄. De figuris p̄structionis dictū est super̄ in caplo de regimie dictionū. ibi sc̄z. (Hic iubet ordo libri) Et nota q̄ iste figure dicūtur vitia annexa. z habent excusari per tropum. de quo ibi) Multa tropi zc̄)

p̄m̄ non p̄t
adiungi
Sed nequit his soloe vel barbar̄ associari

excusata

Sunt etenim vitia nulla rōne redempta

Hic d̄t q̄ (soloe). i. solœcism̄. vel (barbarus). i. barbarism̄ nequit associari p̄dictis figuris seu vicij; annexis. eo q̄ sunt vitia nulla ratiōe redempta. Hoc aut̄ d̄t vt caueam̄ nos ab eis d̄e. q̄q̄ metaplas̄mus excusat barbarism̄. et schema solœcism̄

.i. barbarism̄ d̄cōnis

Barbarus est vocis corruptio facta laring

illud formamus producēdo mediā syllabam

Hoc vitij; facimus dicendo domina dñs

Barbarism̄ dicitur q̄si mos barbar̄. z d̄cūtur oēs barbari q̄ non sūt greci vel latini. Dicit q̄ autor (barbar̄). i. barbarism̄ est corruptio vocis latine sc̄a Barbari em̄ veniētes romā corrupēbāt p̄prietates vocis latine s̄o dicebāt latini. isti p̄mittūt barbarism̄. i. h̄ vitij; faciūt dicē

barbarism̄

Regule notabiles

do. dña dñs media pducta. que poti⁹ est corripēda. ¶ Pro quo sciēdū q barbarism⁹ vel dissonās. z qui apud poetas metaplasmi⁹ dicit est cōtra latinū sermonis legem aut scripta aut pñunciata vitiosa oratio. Et cōmittit octo modis. Primo additiōe. z hoc quinq; modis scz lre syllabe rempositiōis toni z aspiratiōis. Additiōe lre quādo ultra rationem littera adiūgitur vt reliquias danaum p reliquis. Additiōe syllabe: cum vltra rationem syllaba adiūgitur. vt mauors pro mars. Additiōe tps. cum correpta syllaba ponit⁹ p longa. vt Italiam fato profug⁹. Additiōe toni. vt si quis roman⁹ accētū circūflexo. pferret cum leuiter proferrī debeat. Additiōe aspiratiōis. vt si quis coronā cum aspiratiōe proferrēt cum leuiter pferri debeat. ¶ Secūdo cōmittit barbarismus etiam quinq; modis detractiōe scz lre syllabe. tps toni z aspiratiōis. ¶ Detractiōe lre cum detracta lra structure grā syllaba lōga corripit⁹. vt apud Lucillum. Pretor ne fias p pretor. vel cum simplr lra detrabitur. vt imitus achilli p achilli. ¶ Detractiōe syllabe. cū structure gratia syllaba detrabitur. vt repostum p repositum. ¶ Detractiōe tps. cum structure grā pducta p breui syllaba ponit⁹. vt feruere leucanitem p feruere. ¶ Detractiōe toni. vt si quis roman⁹ acuto pferret accentu cum circūflexo pferri debeat. ¶ Detractiōe aspiratiōis. vt si qs homo sine aspiratiōe pferret. cum debeat dici hō cum aspiratiōe. Tercio immutatiōe silt⁹ barbarism⁹ cōmittit quinq; modis. scz lre syllabe temporis toni z aspiratiōis. Immutatiōe littere aut syllabe si litteram pro littera syllabam pro syllaba posuerimus. vt olli pro illi. quum pro cum. Immutatiōe temporis. si temp⁹ pro tempore posuerim⁹. vt ceterasq; tractusq;. Immutatiōe toni si accētum p accētū posuerimus vt dos acutum p circumflexo. Immutatiōe aspiratiōis. si pbi posuerim⁹ pro phi et ecōuerso. vt hamo p amo. omo p homo. ¶ Quarto trāsmutatiōe cōmittit barbarism⁹ etiam quinq; modis. scz lre. syllabe. tps. toni. z aspiratiōis. Trāsmutatiōe lre. vt euandri pro euander. Trāsmutatiōe syllabe. vt discipline p disciplina. Trāsmutatiōe tps. vt si qs diceret latin⁹ antepenultima pducta z penultima correpta. cū debeat ecōtrario dicere. Trāsmutatiōe toni. vt si qs diceret adamantis u⁹ trāsmutato accētū acuto antepenultime in penultimā. Trāsmutatiōe aspiratiōis. vt si qs diceret inchoo trāsmutata aspiratiōe penultie i vltimam. ¶ Quinto iocacismo cōmittit barbarism⁹. vt si lra sup istuū decorem ostēdat in dictionib; vt dñi i lra nimium protēta. ¶ Sexto labdacismo barbarism⁹ cōmittitur. vt si l littera sup istum decorē ostē datur in dictionib; vt alma littera nimium protenta. ¶ Septimo metacacismo barbarism⁹ cōmittitur. cum in fine dēōnis pronunciatum. sequēti dictione a vocali incipēte que rātum scribi non autem enūciari debeat. vt quosdam tandem abutire. ¶ Octauo hiatus cōmittitur barbarismus cum plures inter se vocales sine consonante concurrūt. vt eo usq; acies.

Barbara
lexis

.i. dictionibus

Si tamen eloquijs cōmiscis verba latinis

De barbaralexi

sp. antiqui

talem figuram

Barbara. doctores hãc dicãt barbaralexim

Quasi dicat q̄ latini vtũtur p̄bis barbaroz in sermonibz. ⁊ tale viciũm d̄ barbaralexis. idest ratio barbaroz. Donat⁹ tamen d̄ q̄ barbarisim⁹ fit in lingua latina. ⁊ barbaralexis in peregrina. In barbaralexis est tota peregrina dictio orõni inserta latine. vt apud Liceronem Quen purpura regalis nõ puenit cum sarozz maltrica mutauit qd̄ sarorum est vocabulum. Et apud maronem. Arma virum tabuleqz. ⁊ troie gaza per vndas. quod Persicus est terminus

talis figura vitiosa compositio dictionum

Est solœcism⁹ incõgrua copula vocum

Solœcism⁹.

Sunt exempla

Ut si dicatur vir bellica sponsa pudicus

Solœcism⁹ dicit quasi mos solœcism⁹. Solœcism⁹ em̄ est quedam ciuitas int̄ greciam ⁊ barbariam. cui⁹ ciuitatis ppli venientes Athenas vt linguam arbeniesium addiscerẽt suam parit̄ ⁊ illoz corrumpebãt. vñ ⁊ libuit arbeniesibz vt illud viciũm solœcism⁹ vocaret. Nũc psequenter autor declarat qd̄ sit solœcism⁹ dices. Solœcism⁹ est incõgrua copula vocum. viciũm in cõtextu partium orõnis p̄ra regulas artis grãmate factum. vt si dicat vir bellica. sponsa pudic⁹. deberem⁹ em̄ dicẽ. vir bellic⁹. sponsa pudica. Item solœcism⁹ quidem apud poetas schema ab alio capitione imparilitas. et a vetustioribz scribilego dicebat. ⁊ est. incõueniẽs romano sermoni iũctura p̄boz. Et cõmitat sedecim modis. Primo cum vna ps orõnis p̄ alia ponit. vt toruũqz repẽte clamat p̄ torue zc. Secũdo cum gen⁹ p̄ genere ponit. vt purpurea narcissus. pro purpureus. Tercio cum finitum nomẽ ponit p̄ infinito. vt si dica m⁹ de ablente. hic facit p̄ hic fecit. et de p̄nti is fecit p̄ is facit. Quarto cum casus p̄ casu ponit. vt urbem quam statuo vĩa est. p̄ vrbz. Quinto cum numer⁹ p̄ numero ponit. vt ps in frustra secãt. p̄ secãt. Sexto cum p̄sona pro p̄sona ponit. vt danai qui parãt arid⁹s qz p̄mũ arma sumite. p̄ qui paretis. Septimo cum tempus p̄ tpe ponit. vt nec venit nisi fata locum sedemqz dedissent. veni p̄ venissem. Octauo cum verb⁹ significatio p̄ ficatione ponit. vt spoliãt oẽs ⁊ corpa nuda relinqz. quĩt. p̄ spoliãt. Nono cum p̄boz modus p̄ mō ponit. vt at rutilo resgit duabz ea mirãda videri aulonijs. p̄ videbant. Decimo cum aduersbia localia p̄ alijs adverbijz ponũtur. vt intro sum p̄ int⁹. Undecimo cum p̄positio pro p̄pone ponit. vt rapuit in fomite flammam. p̄ ad fomitem. Duodecimo cum vnus comparationis grad⁹ pro alio ponit. vt respõdit iuno saturnia sancta deaz. p̄ scilicet. Decimotercio cum due dõnes in orõne geminãtur abnegatiue. vt nihil nunqz peccauit. p̄ nil vnqz. Quartodecimo cum p̄ricula p̄mo loco ponẽda postponitur vel ecõuerso. vt cum dicit. Armaqz vrbz. p̄ arma virumqz. Quindecimo cum accent⁹ pro accutu ponit. vt lōgo post tpe venit. ibi (post) qd̄ graui accẽtu p̄nunciãdum estz. p̄nunciat accũto. Sextodecimo cum vnũm

Regule notabiles

salutares saluete dicam? Fiunt preta plurib; alijs modis soloeismi q̄s
rephendēdo magis q̄ imitādo notare possum? Et nota q̄ in soloeal
mū z barbarismū hoc inest. qz soloealimus h3 discrepātes voces in se
vt vir bellica. barbarism? s̄o fit i singulis dēonib; scriptis vel p̄nūciat;
ille figure vitande

Barbaris et soloe tibi sunt penit? fugiende

¶ Dicit q̄ barbaris. i. barbarism? et soloe id est soloealim? sunt penit?
fugiende tibi. id est non debent vsitari

i. nō p̄pria significacione

talem figuram

acrylogia

i **Improprie posita vox format acrylogia**

Sunt exempla

Si dicas requie timeo vel spero laborem

¶ Determinato de barbarismo z soloealimo hūc p̄tulant p̄cedit i de
clarationē vniuscuiusq; vicioz annexoz. Et p̄mo de finiat e acryzolo
gia dicit (vox). i. dictio (ip̄ose posita format acrylogia) vt (Si dicas
requie timeo vel spero labore. Itē acrylogia ē dictio min? pueniēter
elata. vt Ar sperate deos. p̄ timete vel nō p̄p̄ris dēonib; obseruata sen
tētia. vt accedo ad ignem hūc p̄ accedo ad meretricem

i. malum sonū faciens talis figura exemplū est

Cacephatū

Dictio turpe sonās cacephaton arrigit aures

Detur in exemplū. vt tu cum compare ludis

¶ Cacephaton est obscura enūciatio. vel in composita dictione vel in
vno verbo. vt numerum cum nauibus equat. et in Theretio habetur
Arrige aures pamphile zc.

talis figura

pleonasm?

Atq; superuacua dici debet pleonasmus

Additio vocis. vt sic est ore locuta

¶ Pleonasm? ē superuacue vocis additio ad plenā f̄cationē vt sic ē ore lo
cuta. Ecce ly (ore) superuacue addit. qz s̄at; itelligebat pillā dēoz locuta
sp̄. f̄catum dictionibus talis figura

Tantologia

Signat idem verbis diuersis tantologia

Exultans redeo rursus gaudensq; reuerto?

¶ Tantologia est eiusdem verbi repetiti viciū. vt in exemplo autos
ns (Exultās redeo rursus gaudensq; reuerto?) Nam iste clausule idē
significant. licet per diuersa verba

sp̄. in orationibus

talis figura

Eclipsis

Dicitur vni? verbi defect? eclipsis

Hoc secum precibus ne bonū parere pretāis

De cacophonon

Eclipsis est quodam defectus necessarie rationis. que poni deberet ut constructio fieret plena. id est perfecta. ut (Hoc secum) deficiat loquebatur (precibus ne bonum parere precantis) deficiat ibi. sit. Et dicitur eclipsis ab e quod est extra. et de pos de pisis. quod idem quod furoz ans. quia quod subtrahimus furamur

sp. humilia

humiliatio

Cum per verba rei magne submissio fiat

talis figura

Tunc tapinosis erit si dicatur mare gurges

Tapinosis

Tapinosis est humilitas rei magne non id agente. id est significante sententia quod demonstrat. Construe (tapinosis erit) tunc pro quanto submissio rei magne erit per verba. scilicet humilia (ut si dicatur mare gurges) gurges est parue aque riuus

i. vitiosa illa figura

Et male confusa cacosyntheron est vocitata

Cacosyntheron

composito dictionum est exemplum

Congeries vocum te mouit prelia contra

percutit retro

Discipulos cedit cum virgis terge magister

Cacosyntheron est vitiosa dictionum compositio. Construe (Cogeries) i. compositio (vorum) i. dictionum male confusa. i. male ordinata (est vocitata cacosyntheron) Deinde ponit exemplum (Cedit cum virgis discipulos terge magister) Iste dictiones confuse locatur. quod partim ipsas reducendo ad debitum ordinem

talis figura

dictionum

Perissologia dicenda superflua vocum

Perissologia

Additio: sine vi rerum que significatur

Qua poterant ibant. sed non qua non potuerunt

Perissologia est superflua additio vocum. i. dictionum. sine vlla vi rerum. ut ibant qua poterant. sed non ibant qua non potuerunt. Multa enim sunt hic superflua que non habent vllam vim rerum. Bene sciamus quod non ibant nisi per locum per quem poterant. superfluum ergo est hoc addere

Cum res comprehendit varias sententia longa

talis figura committitur

inspicimus

Macrologia datur. prologis hoc sepe videmus

Macrologia

In istis metris dicitur quod cum sententia longa comprehendit res varias. i. non necessarias. tunc committitur macrologia. ut in hoc exemplo. Legati non impetrata pace vnde venerat reuersi sunt. Ideo dicitur hoc sepe videmus in prologis. quod multa continentur in prologis que non sunt necessaria

Regule notabiles

Amphibologia declarans
talis figura **Amphilogia cōstructio non manifestans**
plane *est exemplum*
Sensum perfecte. puto te sociū superare
Hoc fit multotiens: quia nō determino plene
i. cōceptum *impediente*
Affectum mentis defectu p̄p̄edienti
i. duplex sententiā orationibus
Siue duplex sensus ex verbis possit haberi

Amphibologia est ambiguitas sermonis seu dēonis q̄ fit p̄ aciem casum. vt si q̄s dicat puto te socium supare. aut per cōmune s̄b̄um. vt eriminas cato. aut p̄ distinctionem. vt vidi statuam: aureā hastam tenentem. Fit etiam per onomia. vt si quis aciem dicat ⁊ nō addat oculorū vel exercitus vel ferri. Fit p̄terea plunb̄ alijs modis quos recensere omnes ne nimis p̄lixus sim non oportet. Onomia sunt ea quorū varia sunt significata. vt acies et lira.

Alleoetheta *talis figura*
i. viciose ponit **Cōfundit casus numeros gen? alleoethera**

Alleoetheta est ḡnale viciū. ideo uō p̄putat in p̄dictis decē. Et h̄z fit n̄ p̄ casus. vt Urbem quam statuo vestra est. Per numeros. vt armato milite complent. Per genera. vt p̄eneste sub ipsa

De spēbus metaplasim *talis figura*
sp̄. h̄rām vel syllabam **Doedo sepe fiet metaplasim? et eius**

Prothesis est species. ⁊ ep̄thesis. ac paragoge.
supple metaplasim? aliq̄n *accipiente*

Subtrahit interdum: species tūc ei? habende

talis figura *talis figura* *talis figura*

Apheresis vel syncopa sunt vel apocopa finis

Dico de vicijs annexis. sequit̄ de figuris exculantib̄ dicq̄ vicia annexa. Et p̄mo de figuris exculantib̄ barbarismū. Secūdo solocasmū Tercio de vicijs annexis. secūda ibi (Dat spēs) tercia ibi (Dulta tro p̄i spēs) Dicit ergo sic (Metaplasim? fit addēdo) sc̄z h̄rām vel syllabam et tūc sunt ei? spēs prothesis epenthesis ⁊ paragoge. (Subtrahit interdum) Dicit q̄ aliq̄n metaplasim? fit subtractionē h̄e vel syllabe. ⁊ tūc ei? spēs sunt apheresis syncopa ⁊ apocopa. Itē metaplasim? est trāsformatio q̄dā recti solit̄q̄ sermonis in alterā spēm metri aut dēonis causa

Apheresis. *talis figura*
talis figura **Apheresis tollit capiti. quod p̄thesis addit**

De metaplasmis

Syncopa de medio tollit qđ epēthesis auget

^{i. dēōnis} remouet talis figura addit talis figura
Hoc fini: quod tollit apocopa: dat paragoge
Hic declarat spēs metaplasmī supradicti. Et dē qđ apheresis tollit id est aufert lram vel syllabā de pncipio dēōnis. Lram vt ruit oīa late p eruit. Syllabā. vt mitte p dimitte. Sed pthesis addit scz lram vel syllabā ad pncipiū dēōnis. Litterā vt gnato p nato. Syllabā vt retuli p tuli. Syncopa aufert de medio dēōnis lram vel syllabā vt apū p apū nozī p nouerā. Sz epenthesis ex cōtrario apponit lram vel syllabam ad mediū dēōnis. Lram vel religioe p religioe Syllabā vt indupera tor p impator. Apocopa tollit fini dēōnis lram vel syllabā. Lram vt die p dice. Syllabā vt mi p mibi. Sz paragoge addit ad finē dēōnis lram vel syllabā. Lram vt hostis p hosti. Syllabā. vt potestur p pē

^{sp. syllabā} corripias ^{talis figura}
Si longam breuius debet tibi syllola dici

Quali dicat. qđ syllola cōmittitur si lōga naturaliter corripitur. vt in Latone. Nō eodem cursu rē. Aliud exemplū. Aquosus onon

^{talis figura} ^{sp. syllabam}
Ectasis esse solet: si pducēs breuiandam

Ectasis fit qñ syllaba naturalit breuis pducit. vt in Ouidio. Uirā dederitis in vindis. Aliud exemplū. Exercet diāna choros.

^{id est quattuor spēs} ^{talis figura} ^{sp. spēs}
Bis binas species hz ectasis. hasqz vocamus

^{sic dictas} ^{talem figuram} ^{tercij}
Celuras. faciet pentimemerim tibi terni

Syllaba pma pedis. ibi pducēs breuiandā

Celura d: a cedo is ere. i. diuidere. qz p celurā diuidit aliquid ab aliq precedere. et vnit cum sequēte. Dicit ergo qđ ectasis hz quattuor spēs. et ipsas appellam⁹ celuras. Un vidēdum est qđ sit celura. Celura em̄ est innaturalis extēso. qñ in pncipio pedis fit 2 in fine dēōnis. Et nota qđ nunqz fit in pmo nec i vltimo pede vsus. Fit em̄ in pncipio tercij pedis qñ breuis syllaba pducit. vt in Ouidio. Dicit hypermestra. de. tor modo fratribz vni. Et ita talis figura vocat pentimemeris. Est est qđ dicit. (Faciet pentimemerim tibi terni rē)

semipētimemeris antepētimemeris plongetur

Semi. vel ante. pccit. pduceturqz secundi

^{supple syllaba}

^{notare}

Prima pedis. vt in hoc poteris cōpēdere n̄su

Quali dicat qđ semipētimemeris l' antepētimemeris fit pducēdo p̄mā syl

Prothesis
Syncopa
Epenthesis siue
pleonasmus si
ue epectasis
Apocopa
Paragoge

Syllola

Ectasis

De speciebz ecta
sis. que sunt q̄s
tuor. 2 vocant ce
sure. qz pma d:
Pētimemeris.

Secūda d: semi
pētimemeris v̄
antepētimemeris

Regule notabiles

labā secūdi pedis q̄ naturalr breuis erat, vt poteris p̄phēdere in h̄ p̄se
In scāsiōne eim̄ dicim̄? Prima pedis in h̄ poteris p̄phēdere p̄su
 supple syllaba talem figuram facit

Tercia dicitur
 heptimemeri

Quarta prima pedis heptimemeri tibi format.
supple syllabam ostendit

Producēdo breuē versus hoc denotat iste

**Dicit vltēr? q̄ heptimemeri s̄t breuem̄ p̄ducēdo in p̄ncipio quar
 ti pedis, vt iste p̄sus denotat In scāsiōne eim̄ dicim̄? Producēdo bra
 uem̄ ver. sus hoc denotat iste**

Quarta d̄ post
 heptimemeri

Post heptimemeri na dat quinti syllaba p̄ma
supple syllabam

Curtā producēs, sicut versus habet iste

**Quasi dicit, q̄ post heptimemeri s̄t breuem̄ p̄ducēdo in p̄ncipio
 quinti pedis, sicut iste p̄sus habet, id est manifestat, sic sc̄z. Curram p̄
 ducens sicut versus habet iste**

Altera celsure species si subiiciatur
illius figure postponatur

M̄ vel vocali vor, cui? littera prima

supple est sp. d̄cōnibz interem̄o vocalis vel m̄

Vocalis vel m̄, nec in his collisio fiet

est exemplum

Ortinam populū hunc saluet gratia christi

**Positis p̄ncipalibz sp̄bz ectalis, nūc ponit min̄ p̄ncipales. Et de
 auroz q̄ alia sp̄s celsure est (si vor), i. dictio (cui? prima s̄ra est vocalis)
 subiiciat huic s̄re m̄, vel vocali, nec in his d̄cōnibz iō fiet collisio, i. q̄ non
 abijciat aliqua dictaz l̄rāz. Exemplū habet in l̄ra (O vtinā populū
 hūc) zc̄. Cum dicit, o vtinam, ecce illa dictio o finit in vocali, z sequens
 dictio, sc̄z vtinam incipit a vocali. Cum p̄o dicit (populū hūc) ecce
 li populū terminat in m̄, z sequēs dictio sc̄z hunc incipit a vocali, et
 neutra ipsaz abijciat, immo remanēt in p̄su vt p̄z. O vtinam populū
 hunc saluet gratia christi**

Dieresis

Syllaba diuiditur, et dieresis vocitatur

pro aule

est exemplum

Aulai in medio libabāt pocula bacchi

**Dicit q̄ si vna syllaba diuiditur in duas, t̄c̄ dieresis vocitatur id est
 nominatur. Exemplum patet in littera (Aulai in medio libabāt pocu
 la bacchi) ibi aulai ponitur pro aule**

De dieresi et Syneresi

Supple vocales talem figuram
Si iunges plures. dic Syneresim tibi factam
 id est ista eadem figura sic dicta
Hec eadē species dicatur episyndaloepha

Syneresis

Fixerat tripedem ceruam. vir et eneus esto
 Syneresis fit quā due vocales in eadem dōne posite in vnā eaz co
 sunt. vt di pro dii. Et ista figura dicitur alio noie episyndaloepha. et fit quā
 do due syllabe in vnā conglutinātur. vt ptz in exēplo recte? (Fixerat eri
 pedē pro aetripedem. i. vocalem (vir et eneus) p aeneus. id est durus vel
 crudelis. Hec autē figura est cōtraria dyeresi. de qua dictū est
 talis figura abicit remouet talis figura talem litterā
Ellipsis necat m. perimit syndaloepha vocalē

**Ellipsis
syndaloepha**

Tu populū alme de? saluasti a morte redemptor.
 Ellipsis est cōsonantiū cum vocalibz aspere cōcurrētium in diuersis
 dōnibz quedā difficilis ac dura collisio. vt (Tu populū alme deus et)
 Aliud exemplum in Virgilio. Lictora multum ille et terris iactatus et
 alto. In scansionē collidit ista littera m. cum sua vocali. et eriam illa vo
 calis e abicit. Syndaloepha est per interemptionē concurrētium in di
 uersis dōnibz inter se vocalium lubrica quedā et leuis collisio. vt (sal
 uasti a morte redemptor) Aliud exemplū. Carthago italiā contra
 vidose scz pcedentes figure vitande

Viles sunt iste pre runctis. et renuende
 Dicit qd iste figure scz elliptis et syndaloepha (sunt viles et renuende)
 id est vitande pre omnibz alijs figuris

Supple pdictarum figurarum nominari
Synchelis istarum solet vtrazq sepe vocari

Synchelis

Dicit qd vtrazq pdictaz duarū figuraz (solet sepe vocari). i. nominari
 (Synchelis) Et dicitur syn qd est con. et crasis mixtio. qsi cōmictio lraz. scz
 cōsonantiū quantū ad elliptis. et etiā vocaliū quantū ad syndaloephā
 non tñ dōnes quantitatem syllabarum

Non solū voces. sed tempora sepe videm?

Boetio

iurem in versibus
Elidi metris. velut hic. vale inquit iolla

Dicit qd nō solū voces seu lre elidunt. i. abiciuntur in metris. sed etiā
 tpa. vt hic (vale inquit iolla) Nā illa syllaba lo cū sit longa duo tpa debet
 hic. sed nō hz nisi vnū cum breuis efficiat. Et ista figura dicitur boetio
 talis figura locatur

Dicitur antichelis. si littera ponitur vna

Antichelis

Regule notabiles

locare   suppleram   pro illi

Donere cū debes aliam. sic dicim? ^{pro illi} **ollī**
C Antithesis est lra p lra posita. vt cū dicim? olli p illi. Ponit etiā ibi
o. p. i. Et hoc fit causa maioris sonantatis. magis em sonat o q̄ i
talem figuram formabis   litteram vnā

Metathesē

Metathesim facies si trāspōnas elemētum

Si dicas teuce cum debes dicere teucer

C Metathesis est trāspōnitō lraz in alienū locum. nulla tñ lra ex dōe
sublata. vt si dicas (teuce cum debes dicere teucer) et est ppriū nomen
viri. Atō hic teucer. gō hui? reueri.
euitari   illius figure

At te vitari debēt species metaplasmi

Sed pērimemeri solūmodo nos decet vti
illa figura   tantūmodo

C Hic ponit cautelā quantū ad vsū quarundā figuraz. Et dicit q̄ spe
cies metaplasmi (de quib? supradictū est) debēt vitari a te. Sed solum
modo nos decet vti penthimemeri. de qua dictū est
talis figura   antiquoz   modum teneas

Synopa.

Synopa cum fiet veterum vestigia serues

C Hic dicit q̄ si volum? vti synopa debem? seruare vestigia veterē hoc
est debemus cōmittere dictam figuram in dictionib?. in quibus veterē
res cōmiserunt vel in similibus.
illa figura

De spēbus schematis.

At spē s̄ schema plepsim zeugma sylepsim

Est et hypozeufis anadiplofis epanalepsis
sp. species schematis

Est et epizeufis et anaphorōa paranomeon
illam figuram   adiungas   illam figuram

Et schesonomaton addis et homoreleuton
sp. sunt spē schematis   adiungis illā figuram

Et paranomalia polysynthetō addis z hymnos
affocias illam figuram   simul   illam figuram   adiungis

Flūgis homoptoton his p̄tqz polyp̄tō addis
sp. species schematis   nonnanda

Ultima dialyton vel asyntheon ē vocitāda

Super? dcm ē de spē metaplasmi excusantib? barbaris. nūc dicē
dū ē de spē schematis excusantib? solocisimū. Schema nō definit cū

De speciebus schematis

fit equiuocū sed diuorsū scz in schema lereos z in schema dianeos. P̄is
mū p̄inet ad gr̄maticos. reliquū vero ad oratores. Sp̄s schematis
sunt. xvij. que numerātur in littera

1. primo sumit ordinanda illa figura
Presumuit q̄ sunt suprema locanda p̄lephs
ideo filios consanguineos

Prolephs.

Cerno ducentos hinc natos hincqz nepotes
Hic autor: i spēali determinat de figuris q̄s enumerauit. Et p̄mo de
plephs. Et est sciendū q̄ duplex ē. p̄lephs scz p̄structionis z locutiōis De
primo tractauit i caplo de regimie n̄i. hic p̄o determinat de p̄lephs locū
tionis. Et dicit q̄ prolephs p̄sumit. id est primo sumit ea q̄ sunt locā
da sup̄ma. i. vltimate ordināda. Itē p̄lephs fm̄ Donatū est p̄sumptio
reꝝ ordie sequitaz. vt Inrēa regēz ingēta mole latinos zc. p̄cedūt ea
stris. Et el cū id qd̄ postea accidit ante tēp̄ assignat. vt Dōntē sacz
atqz auentinū insedit qui postea sacer dicitus est q̄ illū plebs insederat.
Docet iā p̄z in exēplo auctoris (Cerno ducentes hinc natos zc)
talis figura supple sup̄posita

Zeugma fit in verbo si plurima clausuris vno

zeugma

Hymnus christe tibi. tibi laus. tibi gloria datur.

Zeugma s̄str est duplex. s̄structionis z locutiōis. De p̄mo dēū est in
caplo de regimie n̄i. Sz zeugma locutiōis fit q̄n̄ plura sup̄posita vni
p̄bo attribuitur. vt Hymn̄ christe tibi. tibi laus. tibi gl̄a def. Donat
r̄ d̄t. zeugma ē vni p̄bi p̄clusio diuersis clausulis a p̄re p̄iuncta. Et ē tri
plex. scz protozeugma. z est q̄n̄ p̄bū vni p̄ponit ad qd̄ sequētes sensus
cōferant. vt viciat pudore libido. timore audacia rōnem amētia Delos
zeugma ē cum p̄bū vni in medio loco sensuū positū reperit. vt troiuz
gena iterpres diuū qui numia p̄hebi. Qui tripodas clarū lauros q̄ s̄z
dera sentis. Et volucz liquas z p̄petis oia penē. Hypozeugma ē q̄n̄
cū vno p̄bo p̄les sensus claudūtur. vt diuitie iudiciā p̄ gloriā parāt
i. diuersas orōnes iungit illa figura

Claulas dissimiles ligat vna voce s̄plephs

S̄plephs

In te christe salus. in te sunt premia nostra

S̄plephs ē dissimilū clausulaz. p̄ vni p̄bū p̄glutinata p̄ceptio. vt p̄zi
lra. In te christe sal̄ zc. Aliud exēplū. Iā p̄z enecas z iā troiana iuuet̄.
Lōneniūt. Et differt s̄plephs a zeugmate. qz i zeugmate ē iugatio ap
ta quātū ad p̄gruitatē. s̄z i s̄plephs nō. Et h̄z fieri pluribz modis. vt itari
sp̄. nomie sociatum p̄bū plurale numeri (patebit

Cū collectiuo iunctū plurale s̄plephsim

dicunt sp̄. grammaticū est exemplum
Asignāt aliqui. plebs ista parāt equitare

*plephs p̄ vni que p̄p̄
edunt ut vni d̄t
vni p̄ d̄t d̄t d̄t
z vni d̄t d̄t*

Zeugma s̄str est duplex. s̄structionis z locutiōis. De p̄mo dēū est in caplo de regimie n̄i. Sz zeugma locutiōis fit q̄n̄ plura sup̄posita vni p̄bo attribuitur. vt Hymn̄ christe tibi. tibi laus. tibi gl̄a def. Donat r̄ d̄t. zeugma ē vni p̄bi p̄clusio diuersis clausulis a p̄re p̄iuncta. Et ē triplex. scz protozeugma. z est q̄n̄ p̄bū vni p̄ponit ad qd̄ sequētes sensus cōferant. vt viciat pudore libido. timore audacia rōnem amētia Delos zeugma ē cum p̄bū vni in medio loco sensuū positū reperit. vt troiuz gena iterpres diuū qui numia p̄hebi. Qui tripodas clarū lauros q̄ s̄z dera sentis. Et volucz liquas z p̄petis oia penē. Hypozeugma ē q̄n̄ cū vno p̄bo p̄les sensus claudūtur. vt diuitie iudiciā p̄ gloriā parāt i. diuersas orōnes iungit illa figura

Regule notabiles

congrua   sp. in singulari numero

Sed magis est ppria cōstructio. plebs parat ire.

¶ Dicit q̄ aliq̄ assignat̄ sylepsim qm̄ plē sc̄z̄ p̄bū iungit̄ cum noīe colles
ctiuo. vt ista plebs parat̄ eq̄rare. Deinde. p̄hibet nobis talē p̄structio
nē dicēs. Sed cōstructio ē magis ppria cum d̄r. plebs parat̄ ire

talis figura   pro pl̄ numero locat̄ singularis numeris

Est sylepsis vbi p̄ multis ponitur vnus

.i. multis militibus   circūdatus

Vt cū dicis. adest rex multo milite cinctus

¶ Dicit q̄ sylepsis etiā est qm̄ nūer⁹ fr̄is ponit̄ p̄ nūero pl̄. vt cū dicis.
adest rex multo milite cinct⁹. ibi multo milite ponit̄ p̄ multis militib⁹.
attribuit talis figura   supposito plura apposita

Hypozeuē

Reddit hypozeuē persone plurima verba

sp. homines purget

Vni. nos munder. nos ornet gratia christi

¶ Hypozeuē est figura zeugmari cōtraria. vbi diuersa p̄ba i singul
clausulis adiungunt̄ vni p̄sone. vt regē adiit̄. regis memorat̄ nomē q̄ ge
nūsq̄. ponit̄ etiā exemplū in littera

talis figura   d̄cōnis duplicatio

Anadiplosē

Fiet anadiplosis verbi geminatio. quando

initium   .i. clausule sequentis   sp. clausule

Principiū clause sit idem cum fine prioris

Numinis istoꝝ caret alter. alter abundat

¶ Anadiplosis fit qm̄ eadē dictio q̄ est i fine prioris clausule reperit̄ in
p̄ncipio. vt p̄zin̄ exēplo auctoris. Numinis istoꝝ. rē. (Seminario p̄bū). .i.
d̄cōnis (fiat anadiplosis. qm̄ p̄ncipiū clausule sequētis (fit idē cū fine p̄
oris) clausule. Exēplū. vt sequit̄ pulcherrim⁹ astur. astur equo vidēs.

clausulis initium   talis figura   diuersis idem

Anaphora

Clausis principiū anaphora plurib⁹ vnum

sp. peccatis   sp. christianos

Christus mundauit. christi⁹ nos purificauit

¶ Anaphora est repetitio eiusdē verbi p̄ principia plurū clausular⁹ vel
verū. vt p̄zin̄ l̄ra (Christi⁹ mundauit. christi⁹ nos purificauit) Aliud
exēmplū. Binate mee vires mea magna potētia sol⁹ Binate patris sum
mi rē. Vel anaphora fit cū loquūto nō zueniētē r̄ndens aliud refert̄
occulte. vt Sed antea itē cōiurauere pauci in quib⁹ carolina de qua q̄
breuissime potero dicam. de qua supple cōiuratione

format talis figura

epanalepsē

Principio finem facit epanalepsis eundem

De speciebus schematis

antea iam

Nobis grata pus. nō sunt mō congrua nobis
 Epianalepis est qñ principii clausule ē idē cū fine. vt p̄g in l̄ra (No
 bis grata pus nō sunt mō congrua nobis) ibi nobis ponit in p̄ncipio ⁊ i
 fine clausule. Aliud exē. An etiā sceptr̄ dicitur regi heu fuga res post
 eū dō talis figura duplicatio dōis (hume Labūf anti

Unū est epizeuxis geminatio ubi
 denotantis sp̄. significatū est exemplum
Significatōis idem. me me petit ultio digna
 Epizeuxis est eiusdē verbi gemina. ⁊ in eodem vsu sine aliqua dila
 tione. Aliud exemplū. De me adsum qui feci in me cōuertite f. rum.
 Aliud exemplū. Uraalij. Si sic iuuat ire sub umbras.
 dōnes quasi siles sp̄. voces significantes

Voces pene pares. que sunt diuersa notātes
 faciunt illam figuram est exemplum
Dant paranomafiam. nō curat vera s̄ era

Paranomafia fit cum dōne iterata mutata l̄ra vel syllā sill noie dis
 uersa vt mur scatioe. vt hic (nō curat vera s̄ era) Aliud exēplū. Incep
 tio ē amentiū haud amantiū. Vel paranomafia fit cū p̄cedēti noī aut
 nomē aut s̄bum p̄ denotatiōnē annectit. vt pugna pugna est

Idem principium dōnes cōiuncte seruantes
Principiū simile voces iuncte retinentes
 faciunt illam figuram est exemplum
Dant paranomeon. vim v̄ irat v̄go virilem

Paranomeon fit qñ eiusdē syllabis plēs dōnes ichoant. vt h. vim vi
 rat v̄go virile Aliud exē. Dachina multa minax minax mafia muris
 equali cōiunctione dōnes adiuncte

Iunctura simili voces multe sociate
 faciunt talem figuram exemplum
Dant schesionomaton. ombone repellit ombō.

est exemplum est simile exemplū
Pes pede reprimif. enhsqz retundit ense
 Schesionomaton ē multitudo noīm p̄uicroz qd̄ ā habitu copulādi
 vt h (ymbone repellit ombō. pes pede p̄pmit. enhsqz retundit ense) Ali
 ud exēplū. Darla man? peligna cohors. festina virz vis. Vel schesio
 nomaton ē cū in sentētiāz p̄netu plēs ponunt antonomasie. vt amnis
 potens tritonia virgo.

facit talem figuram
Clausula totalis tibi format homoptoton vno

**Epizeuxis
vel epimōe**

**Parano
mafia**

**Parano
meon**

**Schesiono
maton**

**Homopro
ton.**

Dialyton facient. rex miles plebs negat illud

Dialyton siue **asyntheton** ē figura superior orana. Fit em̄ qñ varie dōnes sine p̄iunctōibz ad inuicē sociant. vt p̄z hic (Rex miles plebs negat illud) Aliud exēplū. Ferte cū flāmas date tela ipellute remos
ille figure

Dialyton .

Ultra tropi species metaphora metonymia

Antonomasia catachresis vel metalepsis

Onomatopeia vel epitheton et homoeufis

Synecdoche vel periphraſis simul allegoria

linguis illam figuram p̄dictis talis iuncta

Adis hyperbaton his. et hyperbole fit sociata.

Dictio de figuris excusantibz barbarismū z solocismū. sequitur nūc vt d̄z de figuris excusantibz vicia annera q̄ quidē p̄tinent sub tropo. Et ē trop⁹ sermo a principali z naturali scatioe trāslat⁹ ad aliquā silitudinē exornādo orōnis grā. Cui⁹ tredecim sunt spēs q̄s Alex. enūerat i lra.
pro quando equalis

Cum res est alijs similis p nomine nomen

Et exemplum

Donitur. vt cū fit homo simplex dicit agnus

talis figura

Debet metaphora dici translatio talis

Hic autō ponit p̄mā spēm tropi que d̄z metaphora. Et ē metapho-
ra rex verborūqz trāslatio a p̄pā scatioe ad ipropriā p̄silitudinē. deco-
ris aut nccitatis. aut emphaseos grā. Verbi grā. Est aliqz simplex et
dicā illum hoīem esse agnū p̄ silitudinē. qz agnus d̄z esse simplex p̄pter
ei⁹ innocētā. Metaphora fit sex modis. P̄mo ab aiali ad aiale. vt hic.
Tiphyn aurgam celeres fecere carne. Ab agitore em̄ ad gubernato
rē trāstulit. Secdo ab inaiali ad inaiale. vt pelag⁹ tenuere rates. p̄ nau
b⁹ rates dicit. Tercio ab aiali ad inaiale. vt At pcul excelso mirat⁹ ver
tice mōtis. Pro cacumie p̄tice dicit. q̄ est aialū t̄n. Quarto ab inaiali
t̄n ad aiale. vt si t̄n pectore robur cōspicis. a ligno em̄ ad hoīem trāstu
lit. Quinto ab eo qd̄ p̄cedit ad id qd̄ sequit. vt spem vultu simular. p̄les
ticiā q̄ puenit ex spe. Sexto ab eo qd̄ sequit id qd̄ p̄cedit. vt Verites
q̄ expectēt p̄mia palme. p̄ p̄tute et q̄ palma. p̄cedit. Et ē duplex meta
phora. s. reciproca. z vni⁹ p̄ris. Reciproca metaphora est q̄ facile cōuert
ti p̄t vt altū mare. celūqz p̄fundū. Possūm⁹ em̄ p̄uertere sc̄z altū celum
mare. z profundum. Vni⁹ partis metaphora est que cōuerti non pos
test. vt germinare vites. fluctuare segetes. volitare nubes In istis em̄
rebus gemina fluctus z alas non inuenimus

**De specie-
bus tropi**

**Metapho-
ra**

Regule notabilis

Catachresis ^{talis figura} Sic catachresis, ubi sub nomine res alie no

Est exemplum

Signatur sic pisce carēs piscina vocatur

Catachresis est usurpationis nominis alieni, ut piscina est locus piscium nihilominus interdum sumitur pro loco piscium carere, dum tamen sit aquosus. Aliud exemplum, ut patricida qui fratrem vel uxorem occidit, cum ille proprie est patricida qui patrem occidit

precedente

ralem figuram

Metalepsis **Pro preeunte sequēs postū faciet metalepsin.**

Ut cum significas annos dic per tot annos

Metalepsis est dictio gradatim perges ad id quod ostendit, ut cum significas annos tot per annos. In quibuslibet enim anno producantur ante et id per tot annos, tot annos significas. Aliud exemplum, ut spelias abdidit ante ab aris enim nigre intelligunt, a nigris tenebrosae, et per hoc in preceptis profunde

multos

inuenimus

illius figure

Metonymia

Plures esse modos reperimus metonymie

pro quando

.i. e converso

Cum pro contento: quod continet: aut vice versa

locatur

.i. e converso

Donitur, aut factor pro facto vel reuocatur

Metonymia est dictio ab una propria scatione ad aliam propriam translatam. Et fit sex modis. Primo cum per nomen continentis pro contento, ut nec per arceras libate iouis, pateras pro vino. Secundo cum ponitur contentum pro continente, ut cras teres magis statuit et vina coronant, vina pro crateres. Tertio cum ponitur inuentor vel dominans pro inuento seu subiecto, ut sine cerere et baccho friget venus, pro sine pane et vino. Quarto cum ponitur inuentum vel subiectum pro inuentore vel dominante, ut vinum precemur pro baccho. Quinto cum ponitur effectus pro effectu, ut mestuumque timore, qui mestum faciat. Sexto cum ponitur effectus pro efficiente, ut si melior remis, infert ei velocitate quam per remos fit

talis figura

excessus

Antonomasia

Antonomasia solet excellentia dici

.i. nomen proprie qualitatis

Si proprium taceas nomen ponens generale

hoc nomen proprium

Sic dauid infnuas nomen dicendo propheta

Antonomasia est significatio vice nominis posita, ut saturnia iuno. Et fit tribus modis, scilicet ab animo, ut magnanimusque anchisiades pro encas. A corpore, ut atque his aligeque dictis affat amorem, pro cupidine. Et ab

De antonomasia

trihlects deōmbo. vt Infelix puer atq; impar cōgressus achilli. p ifelix
troullus. Antonomasia fit qñ nomē p̄mune ponit pro p̄prio. vt cū dicitur
m^o p̄pheta itelligim^o dauid. Et hoc fit vt excellentiā denotem^o

Si iungas p̄rium voci rem significāri

talīs figura Est exemplum
Fit epitheton. vt si dicas tristia bella

Epitheton est p̄posita distinctio p̄prio noi. aut om̄iadi. aut destruēdi
aut iudicādi cā. Om̄iadi. vt dia camilla. Destruēdi. vt sceleratūq; iuētōz
vltres. Iudicādi. vt larissens achilles. Et fit trib; modis. P̄rio ab aīo.
vt pius eneas. 7 p̄ceptor diuī mezein^o. Secdo a corpe. vt pulcer iuli^o 7
leta venus. Tercio extrinsec^o. 7 hec in plures spēs diuisa ē. Aut a loco.
vt itac^o vltres. Aut ab actu. vt enea nutrit caicta. Aut ab cūctū. vt in
sula diues opum teneos.

sp̄ aliquam Integro .i. totā p̄ parte
Si partem sumas pro toto vel viceuerſa
calem figuram Est exemplum

Synecdochen facies dicens hec ē caput alba

Synecdoche ē sc̄atio pleni intellect^o cū pl^o minusve p̄nūcias. Fit em̄
si partem sumas p̄ toto. vt puppēs q; tue pubes q; tuoz. a pupp̄tū em̄ na
ues. et a pube oēs locos sc̄at. aut ecōuerso vt ingēs a p̄tice ponti. per
ingēs pars ponti. Duplex est synecdoche. sc̄z cōstructionis 7 locutionis
sc̄z. De synecdoche locutionis hīc loquitur.

calem figuram fingas
Onomatopēiam facies si nomie sumas

De sonitu tracta. sic sus scrophā dicitur esse

Onomatopēia ē nomē fictū vel de sonitu tractū. vt timit^o aeris. clā
gor tubaz. Sic etiā sus dicitur esse scrophā a sonitu quē facit. sic etiā tinti
nabulum 7 tarantula dicta sunt a sonitu

Periphrasis circumloquiū de iure vocatur

.i. in platione verbor; describere cōgruam
Cum verbis curas attollere rem tibi gratam
Aur in re turpi verbis non turpibus uti

Periphrasis ē n̄erosior dictionū in diuersa rei sc̄atiōe p̄gregatio p̄
bor; ambiatū p̄ describēs. Et fit duob; modis. P̄rio om̄iade rei cā que
pulcra ē. vt venustatē splēndide p̄ducat. vt Et iā p̄tima nouo sp̄argebat
lumie terras. Et tōni croceum linguēs auroza cubile. Poterat em̄ dicē
Iā lucebat. vel dies ort^o erat. Secdo vitāde rei causa q; turpis ē. vt Fe
ditatē circumtū deuit vt p̄lacidūq; petiuit. Longis effusus gremio p̄
mēbra soporē. His em̄ verbis cōcubicum ostendit.

Epitheton

Synecdoche

Onoma
topēia

Periphras

Regule notabiles

Hyperbole

Transcensus veri manifestus hyperbole fiet

Altra ferit sonus armor. clangorq; tubar

¶ Autor dicit q; hyperbole est transcensus manifestus. i. excessus (verum) id est ventaris. Et fit vel causa augendi. vt niue candidior. vel minui di vt testudine tardior ibat

hyperbatō
hui? sunt
quiq; spēs.

dictionum faciet talem figuram

Docum turbat? formabit hyperbaton ordo

Synthesi huic themetis ac hystherologia substat

His et anastrophe vult parit patēthesis addi

¶ Hyperbaton est yboꝝ transgressio quendam ordinem perturbans. Cuius species sunt quinq; scz hystherologia vel hysteronproteron. synthesis. themetis. anastrophe. parentthesis.

talis figura

vocari

Hysteron et proteron solet hystherologia dici

scz hystherologia debitum ordinem variat

Hec fit cum rectam seriem sententia mutat

Est exemplum

Hi cererem torcere parāt et frangere saxa

¶ Hysteron proteron vel hystherologia fit qñ mutat ordo sine cū recta serie yboꝝ. vt patet in h exemplo (Hi cererē zc) Nā prius frangē seu moles re debet cererē z granum q̄ torcere seu decoq̄re. Aliud exempli. Dores mitis z mentia condet. p̄us em̄ mentia condunt. deinde leges dant.

talis figura

i. sermo

Synthesis
secunda

Synthesis est omni confusa locutio parte

Est exemplum

Nos virtute lauat qui labē criminis ornat

¶ Synthesis ē obsecuz hyperbaton ex oī pte p̄sum. vtz in illo exēplo (Nos p̄tute lauat zc) Est em̄ ordo ille. q; lauat labē criminis ornat nos p̄tute. Aliud exēplū. Tuis north arreptas i saxa latēria torquet. Saxa vocāt itali medijs q̄ in fluctib; aras. Quoz ordo ē. Tuis scz naues ab reptas north torquet i saxa. Que scz saxa in his medijs fluctib; latēria itali vocant aras.

talem figuram

in duas partes

diuisa

Tercia thematis.

Dat thematis binas in partes dictio secta

Est borez regio septem subiecta trioni

¶ Thematis ē vni? decōis sectio vna deōne p̄ plurib; itenectis vtz i tertio (Est borez regio septem subiecta trioni) Ecce septentrioni est vna diu scio que diuisa est.

De Synthesi

Dicitio: si subfit: cum fit precedere digna

talis figura   Est exemplum

Fiet anastrophe sic. surgit mare littoza cōtra

Anastrophe ē p̄boꝝ tātiūm̄ p̄poster^o ordo. vt (surgit mare littoza ꝑ)
Ecce illa p̄p̄(cōtra) deberet p̄poni suo casuali. ⁊ postponi suo casuali
i. clausula clausulam interponis

In clausa clausam si cōmises alienam

talis figura   prelia

Inde parēthesis est princeps. qꝫ bella parātur

inimici   satellitibꝫ   defendit

Hostes: militibꝫ? vrbes premunit et armis

Parēthes̄ ē int̄posita orō diuerse sine vt p̄ꝫ in l̄ra Princeps (qꝫ bella int̄
nātur hostes) militibꝫ vrbes p̄munit ⁊ armis. Aliud etēplū. Aeneas
(ne ꝑ patri^o p̄sistē mētē) passus aō: rapidū ad naues p̄munit achate.
significat   s̄p̄ significatum

Cum designat aliud q̄ clausula signat

talis figura   s̄ꝫ allegorie

Allegoria datur septem species dabis illi

iste figure

He sunt antiphrasis charientismos et enigma

Atqꝫ parōmia sarcasmos et ironia

Antismos tandem p̄dictis fit socianda

Allegoria ē tropus p̄sistū dinez vel p̄trariū q̄ aliud fcat q̄ dicit. vt
laterē lauās. aerē verberās. i. tēp^o perdēs vel inutilit̄ expendēs. Huius
spēs enumerat autor in l̄ra. ⁊ subsequēter declarat.

prima spēs allegorie   i. cōtrarium sensum

Antiphrasis sermo signās cōtraria dicitis

i. densum nemus   lucefcit

Sic lucum dices quia raro luce nitescit

Antiphrasis est dicitio ecōtrario significās. vt bellum q̄si mime bos
nū. lucus q̄si mime lucēs vel raro lucefcit. parca eo q̄ mime parat

talis figura   i. dura prolatio p̄boꝝum

Est charientismos cū p̄fers dura relatu

Gratius. hinc hamon nomen traxisse videtur

Charientismos est de quo dura relatu gratius p̄feritur aliq̄. vt cū
interrogam^o. Nunq̄d nos quesiuert aliq̄s. respondeat bona salus. vt
fuit una. ex quo intelligit neminem nos quesuisse

**Quarta a
nastrophe.**

**Quinta pa
renthesis**

**Allegoria
h̄ sunt sep
tem species**

**Prima an
tiphrasis**

**Secunda cha
rentismos.**

Regule notabiles

**Tercia eni
gma**

^{.i. non manifesta sententia} ^{talis figura}
Obscurus sermo quasi mirandus sic enigma
^{Est exemplum}

Patrem progenies occidit matris in alio

Quam mater genuit generauit filia matrem

Enigma est obscura sententia per occultam similitudinem rebus. ut (Patrem progenies occidit) Er de beato thoma catuaricensi intelligit. Nam ipse erat pater aiaz. progenies pro humana occidit eum dicantem (in alio matris) scilicet ecclesie (Quam mater genuit) Per matrem significatur a quam in gloriam conuertit. et ex eadem rursus effluere

**Quarta
paremie**

Si preponatur puerbia publica dices
^{talem figuram}

Esse paremiam lupus est sermone sub isto

Paremia est accomodata rebus temporibusque puerbium. Rebus. ut aduersus stimulum calcitra. i. superbis resistit. Temporibus ut lupus est in fabula id est tace. Erunt enim aliqui de aliquo fabulantes et superuenientes quodam odiosi eis. ut sermo retrahat alter eorum dicat hoc puerbium. lupus est in fabula. quod etiam communiter visitatur

**Quinta sar
casmus**

Sarcasmos solet hostilis derisio dici
^{iuuante serie loquendi}

Auxiliare modo dicendi significata

Sarcasmos est plena odio atque hostilis derisio (Auxiliare modo dicitur) scilicet (scata). i. cum talis derisio sit cum modo. ut hic. Est agros et quibus bello troiano peristi. Desperam mentem iaces. Aliud exemplum de euangelio. Alios saluos fecit. seipsum non pro saluum facit. Si rex israhel est delectat nunc de cruce et credemus ei. Item. Quos percussisti gladio mortui sunt. cum hoc dicitur alicui qui neminem gladio percussit. Sarcasmos est figura quam primum mordedo alicuius in sermone. et huic contrarietas antismos dictiones. i. verbis

Sexta ironia

Per voces dictis contraria dant ironiam
^{talem figuram}

Ironia est oratio per boz sensus in contrarium reddens pronuntians (Irate aduersa). ut hic nunc et metiri lectum euertere paratis. Er dicitur ab iron quod est eleuare. quia in sermone ironico elauimus vultum et gestum. Aliud exemplum. Egregiam vero laudem et spolia ampla referis. Tuque puerque tuum immasnum et memorabile nomen. Una dolo diuina si femina vita duorum est.

**Septima
antismos.**

Orbane ludens verbis non concitus ira
^{illam figuram}
Antismos facies. hircos mulgere laboras

De speciebus allegorie

Antismos ē multiplicis p̄tutis figura Antismos em̄ vocat̄ quiescō
nuda simplicitate caret. ⁊ faceta satis vrb̄anitate expositū est. vt patet
hic (hircos mulgere la boras) q̄d r̄ m̄ valet sicut nihil facis. Ecce pulcrū
exemplū antismos Bauus ⁊ meuius fuerunt duo poete par̄ sciētes ⁊
multi odiebāt p̄galiū. Virgil⁹ em̄ hoc paruipendēs voluit eos vrb̄as
ne deludere. ⁊ iō p̄posuit ista duo carmina. Qui bauiū non odit amet
tua carmina moxi. Atq; idē iungat vulpes ⁊ mulgeat hircos. Quali
dicat p̄ vtriusq; carmia vilia erāt ⁊ tm̄ facit qui sequit̄ ea quantū qui iū
sit vulpes ⁊ mulget hircos. Itē antismos est cū dicitur. Fili mulieris vltro
v̄p̄ rapiētis. i. fili⁹ meretricis dicit saluo nate. Itē Ap̄ls. Utinā ⁊ ab
scondant qui vos p̄turbāt. Et ē antismos p̄trana figura de sarcasmos

talīs figura   sp̄. minus notam

Est et homozeufis quādo rē significabis

homozeufē

sp̄. re magis nota   sp̄. p̄ similitudinem

Et alia cui rem possis cōferre priorem

sp̄. res   sp̄. rem

Que sit nota minus p̄ eam que notior extat

iste figure

Tres species icon paradigma parabola subsunt

Homozeufis ē min⁹ note rei p̄ similitudinē. ⁊ q̄ magis ē nota demō
stratio. Vni⁹ sunt tres species sc̄z icon parabola. ⁊ paradigma. Suble
quenter declarat eadēdem species.

eodem p̄tationē facit talem figuram

In simili genere: qui p̄pat: efficit icon

sp̄. figura antiquorum   talis figura

Hec solet ex usu q̄nq; parabola dici

Icon est p̄sona ⁊ int̄ se vel eorū (q̄ p̄sonis accidūt) p̄patio. vt Os hu
merosq; deo litis. Interpretat̄ icon imago. Et nota q̄ i exēplo p̄dicto sit
cōparatio aeneae ad deū in pulcritudine. Aliud exēplū. Vidim⁹ gloriā
ei⁹ q̄si vni⁹niti a p̄te. Itē neq; nubēt neq; nubeūt. neq; ducēt vxoꝝ
neq; em̄ vltra mozi potuerunt. eq̄les em̄ angel⁹ sunt. Hec figura ex v̄su
dici solet parabola

Prima ico
nicalismos l'
caratiprob

Sed dici poterit de iure parabola. si quis

i. impares p̄tationem facit

Inter dissimiles res p̄pat. vt puta semen

i. vbum dei   i. q̄d cecidit in terram bonam

Est euangeliū quod nutriuit bona terra

i. cecidit super lapidem   i. cecidit inter spinas

Quod petra suscepit. q̄d spine detinuerūt

Secunda
parabola

Regule notabiles

¶ Parabola est rex dissimilium pparatio (utputa semen etc) hoc est ex ppla
Silitudo exēpli patz. si pbum dñi pceptum in corde boni viri nutrit.
hoc est fructificat. z in corde mali viri nō. Sed p silitudinē clarius ostē
dit hoc. Semen ppar euāgelio siue pbo dei. bona terra ppar bono cor
di. petra ppar malo cordi. Aliud exēplū. Ar veluti magno in ppro cum
sepe coorta ē seditio. Et pabola fit octo modis. Primo p habitus. vt q̄
lis in eurotē ripis. aut p iuga cynthi exercet diana choros. Secūdo p
magnitudinē. vt Leu duo nubigine cū vertice mōris. Tertio p colo
rē. vt Indum sanguineo veluti violauerit oestro. Si q̄s ebur. Quars
to p vocem. vt q̄lis nugitus fugit cū faucibus arā Taurus. Quinto p
energā. vt In segetem veluti cū flāma furētibus austris Inadit Serz
to p altitudinē. vt Qualis aeree liquēna fumina circum. Sine padi ri
pis. Septimo p effectū. vt sic funere pmo Attonite paruere dom? cū
corpa nondū. conclamato iaceāt. Octauo p similitudinē z veritatē vt
non sic aggeribus ruptis cum spumeis amnis Exe

**Tercia pa
radigma**

**Hic paradigma facit q̄ p̄mū comparat et post
Assignat simile. domini sunt semina verbum**
sp. sunt i. que non habet deuotionem

Spine diuicie. mens arida petra vocatur

¶ Paradigma est enarratio exempli hortātis z deterrētis. Et fit q̄si p
mo fit ppario. et postea p talem silitudinē illa talis ppario declarat. vt
in lra. Nam facta est mentio de semine de spinis z de petra. z postea il
li termini declarant hoc mō. Semina sunt pbum dei. spine sunt diuicie
tpales. petra est mēs arida. Et fit p modum hortātis vt hic. Antenor
potuit medijs elapsus achuis. Illyricos penetrare sinus etc. Aliud ex
emplū. vt Helias erat sillis nobis passibilis. z orōne orauit vt nō plue
ret sup̄ terram. z nō pluit. Item in euāgelio. Respicite volatilia celi q̄
nō serunt neq̄ metūt neq̄ cōgregant in horrea. s̄ pater vester celestis
pascit ea. Aut p modum deterrētis. vt hic. Aut nō sic pbygus pene
trat lacedemona. Ledeāq̄ helenā troianas vexit ad vrbes. Aliud exē
plū habet in euāgelio. In illa hora q̄ fuerit in recto z vasa ei? in domo
nō descendat tollere illa z qui in agro sūt nō redeat retro

**Prothetios
patalange.**

¶ Aterius vox vna tenēs vim prepositiue
nalis figura

¶ Ut supra pro de fit prothetiosparalange

¶ Exeuto singulatum de figuris scōm ordinē. Donat. hic psequitur
de quibusdā figuris q̄ p̄nt retorqueri diuersimode ad p̄dictas. Dicit
ergo q̄ p̄thetiosparalāge est vni? p̄pōnis p altera positio. vt supra pro
de. vt in Virgilio. Vulta sup̄ priamo. i. de p̄amo. In p̄ int. vt accepit
eū in vlnas suas. i. int? vlnas. Bādcā tu in mulieribus. i. inter mulieres.

De prothefios paralage

et sic de alijs. Et dicitur a prothefios quod est prepositio. et paralange mutatio quasi mutatio prepositiois in prepositionem
pro quoniam denotas

Cum plus significas dices minus. hec tibi fiet

illa figura affirmando .i. duplex negatio
Liptora. fit sub ea firmando negatio bina

Liptora est cum minus dicam? et plus sciam?. vt mihi iussa capescere fas est. Vel fit quoniam due negationes faciunt vnā affirmationē. vt nonnunquam legi. i. multoties legi. Et hinc fieri per negationē magis affirmatio finiam. vt non mediocriter conturbat animum meum? .i. valde perturbat animum? meus
talem figuram

Describendo locū topographiā faciemus

Topographia est loci vera descriptio. vt in Ouidio. Et sim? adun cos modice falcet? in arcus. Aliud exemplū. Est in conspectu tenedos notissima fama. insula. Est et alia figura dicta topothesia. et est loci ficta descriptio. vt Est in secessu longo loc? insula portū. Efficit obiectu latez? et talis figura

Chronographia solet certum describere locū

Chronographia est temporis descriptio. vt in Ouidio. Namque sub aurore iam dormitare lucerna. Tempore quo cerni somnia vera solent? et. Et dicitur a chronos. i. tempus. et graphos scriptura. Aliud exemplū. Tempus erat quo prima quies mortalibus egris. Incipit? et.

sp. res .i. ecountero
Si dicatur agens patiens res vel viceuersa

pro vel equali
Siue modo simili tibi fit couersio facta

illa figura .i. bucce pflauerit fistulam
Fiet hypallagiū. perflauit fistula buccas

Hypallagiū est ordo siue cum personis mutat?. Fit enim quoniam agens ponitur pro patiente vel ecountero. vt patet in littera (pflauit fistula buccas). i. bucce pflauerit fistula. Aliud exemplū. Dare classibus austris. p. classes austris.
faciens talem figuram

Personarum nouā formā dat prosopopeiam

Prosopopeia est noue persone fictio. Fit enim quoniam res animata et rationalis loquitur ad reanimatam vel ecountero. vel quoniam rationale loquitur ad irrationale vel ecountero persone non presenti dispositus talis figura

sp. persone scilicet in conficiendis eptis
Absenti sermo direct? apostropha fiet

Sic loquor absenti scripto dum mitto salutē

Astrophe est sermonis a persona ad personam directio. Et sic fit. vt si fa

Liptora

Topographia

Chronographia

Hypallagium.

prosopopeia

Apostropha

Regule notabiles

ctus fuerit sermo de aliquo i persona tertia .z. postea dirigatur ad eundem in secunda psona. vt Nec te tua plura panthe labantē pietas. ne apollinis tenet. **H'** etiā ecēpla pluria regies i autor. b. z. in iris milianis
sp. nomen .i. nomē substantiuū mutatum

Endiadis.

Est adiectiuū substantiuo resolutum

.i. sub in adiectiuū talem figuram facio

Aut ecōuerso. sic endiadim tibi forma

Armatumqz virum designo per arma virūqz

Armatqz viro decet arma virūqz notare

¶ Endiadis est adiectiuū in substantiuū vel substantiuū i adiectiō pmutatio siue resolutio. vt i Virgilio. Arma virūqz cano. z. in lra. Armatūqz virum zc. Et sic duobz modis. s. cōiunctim z. disiunctim. Cōiunctim fit qñ adiectiuū z. substantiuū simul ponitur. vt in lra. vt armatū virum. Disiunctim fit qñ solum adiectiuū ponit vel substantiuū
.i. extra pncipale ppositum discurrit

Echasis

Extra materiā describēs vana vagatur

sp. grammatici sic dictam

Autor et hāc plures echasim dicere figurā

¶ Echasis est qdā euagatio materie. vel ē digressio qdā a pncipali materia. vt apud georgica Virgilij i tēpestatis descriptioe apparet. Sz nota qd hec figura nihil v3 nisi reuertat ad ppositū suū qd si fiat pulchra ē. talis figura cōmūtur substantiuū

Emphasis

Emphasis efficitur si sicum ppietatem

notificans locas adiectiuū

Designās ponis. vbi decet mobile poni

dico manifeste p est sceleratus

Sic loquor exp̄sse dicēs dau? est scel? ipsum

¶ Emphasis ē expressiua locutio. Et fit cū volētes exp̄mere aliqd accedens vt mur noie substantiuo p adiectiuo significante illud accedēs ad maiorē expressionē. vt si ponat scelus. p scelerato. vt dauus ē ipm scel?. id est ipse dauus est scelerat?. z. nō est ali? sicut ipse

epheregesis

Est epheregesis exponēs dicta priora

talis figura resoluens precedentia
¶ Epheregesis est succincta exp̄positio pcedētium. vt hic Legat hui? amor nō omē titulūqz libellū. Et hoc fit ad exp̄mendū suam intentā
pro qñ taces .i. male talem figuram

Euphonia

Cum retices quod turpe sonat dices euphoniā

Circuit hec. et reliquie dant religioqz.

Regule notabiles

- contrarios   talis figura
- Anticlasifis.** **Sensus oppositos notat anticlasifis eodē**
Verbo non obſto ſed toto poſſe reſiſto
¶ Anticlaſifis eſt ſentētie p̄trarie in orōne cōtinua poſitio. vt p̄tz in ſra
 (non obſto. ſz toto poſſe reſiſto) Et d̄r ab anti qđ eſt p̄tra. ⁊ claſis ſnia.
 cū ſermone permutat talis figura ſententiam
- Antimetabola** **Cum verbis vertit antimetabola ſenſum**
Non ut edas viuas. ſed edas ut viuere poſſis
¶ Antimetabola eſt in orōne p̄tinua ſermonis cum ſnia p̄mutatio. vt
 p̄tz in littera. Non ut edas viuas. ſed ut viuere poſſis edas
 .i. loqui aliquid aliquando ſp̄. quod ſamur
- apophiſifis** **Incipim⁹ ſari quicqz quādoqz. ſed illud**
voluntarie ceſſamus interrumpimus
Ultra deſinimus. intercipimusqz tacēdo
erigit talis figura
Vult apophiſifis dici deſectio talis
¶ Apophiſifis in coloribz rhetoricis vocat p̄caſio. Apophiſifis eſt ſens
 tētie p̄ orōnem interceptio. Et fit qñ incipim⁹ ſari quicqz ⁊ vltro. i. vos
 litarie (deſinim⁹ illud) quod intercipim⁹ tacēdo illud. vt in hoc exem
 plo Therētij. Ego ne illam. q̄ illū que me. q̄ me non. hoc ē ne illam dis
 gner aduētū meo. q̄ illum p̄poſuit mihi que me ſpernit. q̄ me nō ſuſces
 pit heri. Aliud exemplū. Nunqđ ego recolo que tu. ſz dicere nolo
 talis figura vno locare aliud
- Euphoniſ** **Euphoniſmos erit p̄ verbo ponere verbū**
mos **Exultat domiui laudem mea lingua ſuperni**
¶ Euphoniſmos eſt poſitio ſibi pro ſbo Unde p̄s. Exultauit lingua
 mea iuſticiam tuam. .i. cum exultatiōe decātrauit. Etiam p̄tz in ſra (Et
 exultat domini laudem)
 id eſt accedens   variat   talis figura
- ſynepthefis.** **Contingens verbū mutat ſynepthefis. ecce**
.i. vna creata ſez eua ſp̄. mulieres
Vnica facta fuit mulier. q̄ ſunt modo plures
variatio   .i. n̄m modū loquēdi
Illā ſed in noſtz mutatio nō venit vſum
¶ Synepthefis ē accētis p̄mutatio in orōne diuerſa. Et fit duobz mo
 dis. Primo qñ fit p̄mutatio numeroz. vt p̄tz in ſra (Vnica mulier facta
 fuit q̄ ſunt mō p̄les. ⁊ p̄tinet ſub ſylepſi. Secđo qñ fit p̄mutatio p̄ſona
 rū vt hic (Dm̄ ē ſal⁹ ⁊ ſup p̄p̄m tuū b̄ndictio tua) Et hec ſp̄es reuocit

De Synephrasi

apostropha. Nota q̄ hac figura nō licz nob̄ vri. iō dē Ista s̄ in nr̄m
i. due spēs ista figura

Dicuntur bine species hec synthesis esse

sp. q̄ dicta est sp̄ illud accis mutamus
Scilicet hec et ea qua p̄sonā variamus

Nobis parce deus nostros lauet ille reatus

Quali dicat q̄ synthesis fit duob̄ modis. vt dicim⁹ ante. Constre
spēs synthesis dicunt esse bine. s. hec supple de q̄ dictū est in p̄cedētib̄
p̄sib̄ (et ea qua). i. p̄ quā (variā) i. mutam⁹ (p̄sonā. vt p̄zibi (No
bis parce de⁹. nostros lauet ille reat⁹) Ecce p̄mo in sc̄da p̄sona loquit⁹
mur cum dicim⁹ parce. Deinde in tertia cum dicim⁹ lauet
erigit talis figura sp̄. paucis significare

Vult oligopomenon ex dictis plura notare

i. cognita relatione

narrare

Nota sermone sic plura decet memorare

incendit

filiū regis sc̄z helenā vxorē sp̄. p̄ vim illū viz mas

sc̄z carnal̄ troianoz reḡs menelai ad bellū gnanimū

Vrit amor paridem. nuptā rapit. armat atridē

vindicta. sc̄z inter grecos templū i. postq̄ troia capta fuerit suc
et troianos palladis cendit z fundit⁹ euerit

Vltio pugnatur. fit machina. troia crematur

Oligopomenon est sub paucis p̄bis multoz p̄phensio. vt p̄z i tex
tu. in quo p̄ duos p̄siculos tota hystoria troiana p̄phendit. Aliud exē
plum. Dors mala. mors intus malus actus. mors foris vsus. Cum
ba. puella. puer. lazarus ista norant
deklarans talis figura i. ignota i. per eque ignota

Exponēs erit homophofis nō nota per equa

incognita

est exemplum

Vel magis ignota. dic alchitrop esse cauillā

Que tenet allidadam cum valdagoza sociatā

Homophofis ē expositio ignoti p̄ magis vel eque ignoti. vt cum q̄
rit. quid ē palmito as are. r̄ndet̄ pretaxo as are. vel q̄n p̄ grecū exponit
latinū. vt iterrogādo qd̄ sit hō. z r̄ndeat̄ antropos. Idē est i exēplo lre.
Pro cui⁹ euidētia notandū. q̄ i astrolabio sunt qd̄ā tabule ad modū li
gni vel lapidis dispositē. q̄z vna d̄: allidada. z alia valdagoza q̄ adinu
cē cōiuncre sunt mediāte cauilla. q̄ dicit̄ alchitrop

multoties plara repetit i. sacra scriptura
Sepe prius dicta geminat tibi theologia

h iij

**Oligopo-
menon**

homophofis

Epimone

Regule notabiles

**Epimoneqz notat hec si repetitio fiat
Ut quod dicitur, sic certius esse probetur
Expectādo dauid expectās sic geminauit.**

¶ Epimone est eiusdē dōnis repetitio immediata. vt Amē amē dico vobis. Et sic reducit ad epizeulum. Alij dicit q̄ epimone fit q̄n dictio nō tota repetit. s; principiu t̄m. vt ps̄. Expectās expectaui dñm. Hec figura multū reperit in sacra scriptura. Ideo d̄t (theologia geminat tibi sepe prius dicta) Et hoc fit vt illud q̄d dicit sic p̄bes esse certū? Des inde ponit exemplū dauid dicētis. Expectādo dauid r̄c. Aliud exēplum. Cantās cantabo. laudās laudabo

Antroposparos

Si que sunt hominis assignant deitati

¶ Antroposparos est cum humane res ascribunt deo (sic tu legis sepe dei irā. vt in ps̄. Dñe ne in furore tuo arguas me neqz in ira tua corripas me. Frauci eim̄ z furere spectāt ad hoies. z nō ad deū

Homopathion

**Si sint res aliquę concordī federe nexę
Id quod inest vni reliquā dices operari
Sic linguam cordi concordem dic me dirari
Ne homopathion istam dic esse figuram**

¶ Homopathion vel homopachion ē attributio vni⁹ proprietatis alteri vt innuit s̄ra. Cōstrue igit sic (Si aliquę res sunt nexę) i. coniuncte (concordi federe) ad opationē aliquā (tu dices reliquā) i. alterā earum (opari id q̄d inest vni) vplaz̄ rez. Deinde exēplificat dices (Sic linguā cordi cōcordem r̄c) Lingua eim̄ z cor sunt iuncte cōcordi federe. nā lingua p̄ferre hz cor h̄o meditari. Si ergo attribuo p̄prietatē cordis lingue vel ecōuerso cōmitto p̄dictā figuram. vt dicēdo. lingua mea meditat̄ur z cor loquitur.

Nil reor assertū quod nō queat esse tenendum

Pluraqz signaui que nō debes imitari

¶ Qm̄ exigit mod⁹ sciēdi in sc̄ia demonstrata. hinc est q̄ auto; finitur⁹ p̄positum. z cōcludēs docet modū intelligēdi ea q̄ dixit. Et qz̄ triplex ē gr̄amatica scz̄ p̄ceptiua p̄missiua z p̄hibitiua. iteo cōcludēs se excusat p̄ceptiuam p̄cepisse. p̄missiuā p̄mississe. z p̄hibitiuā p̄hibuisse. Cōstrue

De homopathia

(nil reor assertū).i. confirmatū in isto ope (quod nō queat esse tenēdum)
Elic (Nil reor esse tenēdum qđ non queat esse assertū).i. cōfirmatū
per auctores seu p aliquos auctoz

grāz actiones   o pater   auxiliāre   compleui
talem libz   prāte   auxiliāre   compleui

Doctrinale dei virtute iuuāte peregi

Grates reddo tibi genitor deus ⁊ tibi chris̄te
.i. fili   .i. o spūssācte

Nate dei deus. atqz tibi deus halitus alme

Quas tres psonas in idem credo deitatis

Quia nō est op⁹ rectum cui⁹ deus nō est finis ⁊ initium. hoc auctor
agnoscēs regratiat deo patri. deo filio. ⁊ deo spūscō. a quo incipit. per
quem mediauit. ⁊ in quo op⁹ suū debite ꝑsummauit. ¶ Cōstrue ergo
sic Ego (peregi).i. expleui (virtute dei) que est ipse de⁹ (iuuāte).i. auxiliā
te. Est em̄ deus oim bonoz causa ꝑfe. Unde o (genitor de⁹) ego (red
do tibi grates).i. grās. Et o (chris̄te nate dei de⁹) reddo tibi grates (at
qz) ꝑo et. o (halitus alme deus).i. o spūssācte deus reddo tibi grates
(Quas tres psonas) scz patris ⁊ filij ⁊ spūssācti. ego (credo in idem
deitatis).i. vnā essentiam diuinitatis. Ac si dicēt quas tres psonas ego
credo esse vnū. licet alia psona sit patris. alia filij. alia spūssācti. Qui qđ
dem soli deo tenemur grāz actiōes reddere. vt nos deducat ꝑ gratum
pāncipiū ⁊ aptum mediū ad finem felicissimū.

**Alexandri grāmatici due partes: ter
cia videlicet et quarta finiunt feliciter
Impresse Dauētrie per Richardū pas
raet Anno dñi. M. cccc. rcv.**

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text in a cursive script, possibly a signature or a date, with a red rectangular stamp or mark overlaid on it.

21
P

